

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement N° 695944

EMPOWERING

Sprijinirea autorităților publice locale să construiască strategii integrate în domeniul energiei durabile

februarie 2016 – ianuarie 2019

Bucuresti, 7.11.2017

Consortiu de implementare format din entitati din 7 tari:

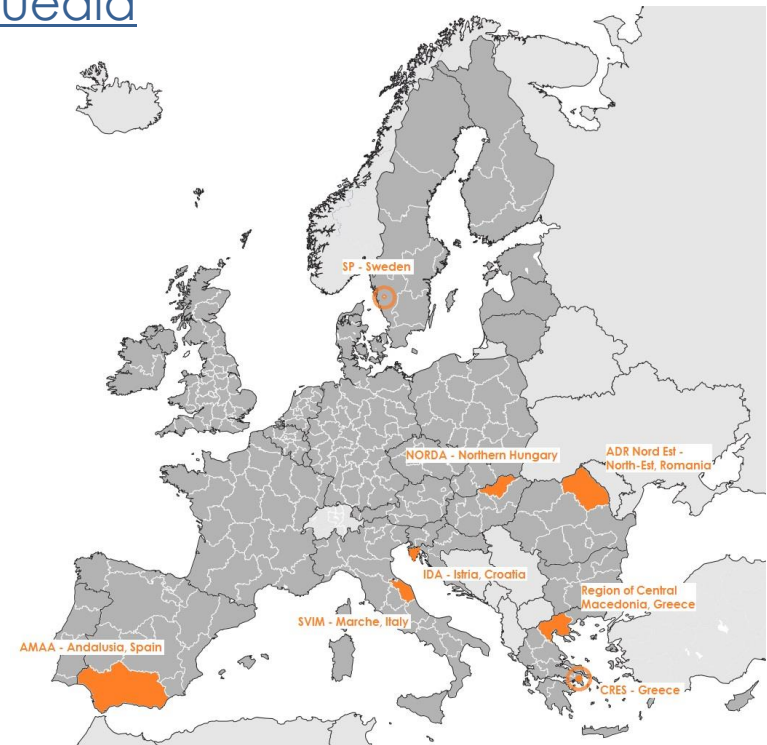

6 regiuni

1. Agentia pentru Dezvoltare Regionala a Regiunii **Marche** (Italia) (lider de proiect),
2. Agentia pentru Mediu si Apa a Regiunii **Andalusia** (Spania),
3. Agentia pentru Dezvoltare Regionala **Nord-Est** (Romania),
4. Agentia pentru Dezvoltare **Istria** (Croatia),
5. Agentia pentru Dezvoltare Judeteana B-A-Z **BORA 94** (Ungaria),
6. Regiunea **Macedonia Centrala** (Grecia),

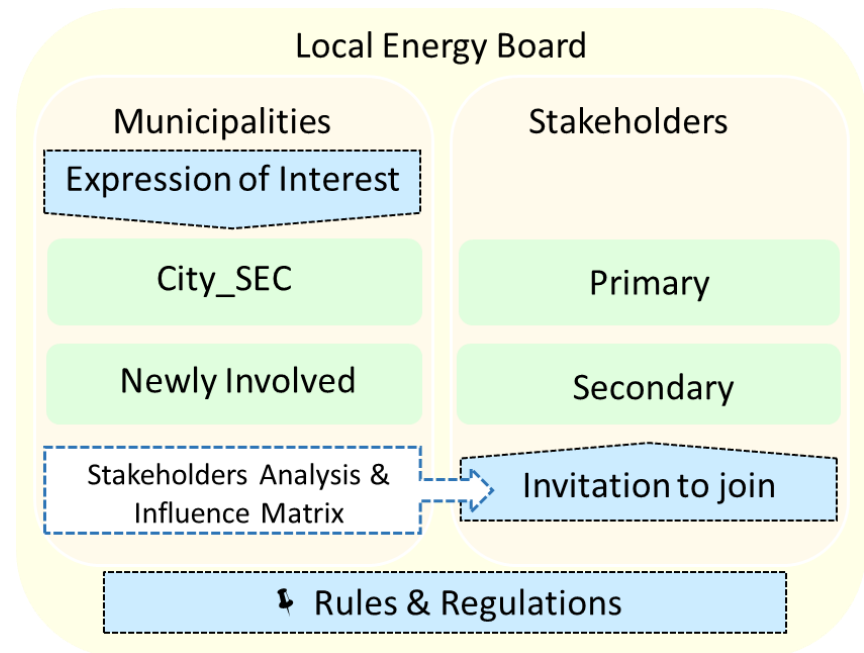
2 organizatii cu rol de suport tehnic

- Centrul pentru Surse de Energie Regenerabile si Economisire (Grecia).
- Institutul pentru Cercetare din Suedia

EMPOWERING este dedicat incurajarii si accelerarii **tranzitiei catre o societate cu emisii scazute de carbon**, urmarind **consolidarea capacitatii** actorilor regionali si locali de **a elabora strategii si planuri de actiune integrate pentru eficienta energetica**.

Interventia in cadrul proiectului s-a concentrat prin crearea **Grupurilor Locale pentru Energie Durabila, in fiecare regiune partenera**.

Interventia

- sprijinirea a min. **10 primarii** din regiune sa elaboreze Planuri de Actiune in Domeniul Energiei Durabile (**PAED/PIEE**) noi (5) si sa le actualizeze pe cele deja existente (5);
- sprijinirea Primariilor sa adere la Conventia Primarilor (**Covenant of Mayors**);
- elaborarea viziunii energetice regionale cu orizont de timp **2050**, incluzand corelarea planurilor de actiune elaborate cu fondurile FEDR si FSE pentru investitii si crestere, precum si noi modele de **instrumente financiare inovative**.

Am initiat un **acord de colaborare** pentru crea un **Grup Local pentru Energie Durabila in Regiunea Nord-Est**, care:

- sa devina un **nucleu** de experienta si cunostinte,
- sa contribuie la obtinerea unor **rezultate durabile** la nivelul Regiunii Nord-Est,
- include reprezentanti ai primariilor municipiilor cu **interes marcat** in domeniul energiei durabile,
- devine un element de durabilitate prin implicarea in activitatile **altor proiecte** in domeniul vizat.

Membri GLE Nord-Est

1. Moinesti (BC)
2. Botosani (BT)
3. Vaslui (VS)
4. Iasi (IS)
5. Suceava (SV)
6. Piatra Neamt (NT)
7. Roman (NT)
8. Bacau (BC)
9. Miroslava (IS)
10. Victoria (IS)
11. Holboca (IS)
12. Tomesti (IS)

Interventia

Concret, implementarea proiectului presupune:

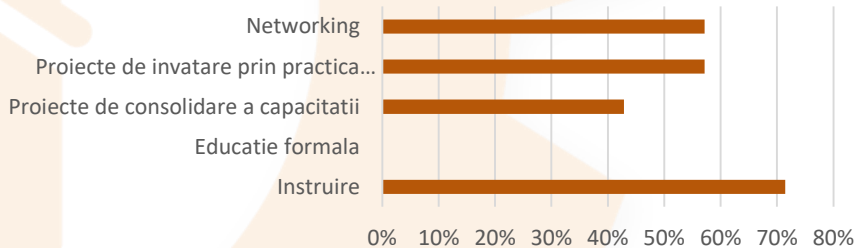
- activitati **transnationale** de **invatare** (2017), cu diseminarea cunostintelor in Regiune:
  - 3 vizite de studiu (**Malmo, Ghent, Roman**);
  - 2 seminarii transnationale (energie integrata si planificare teritoriala pentru energie durabila: **Atena, Iasi**)
  - 2 ateliere peer-to-peer (formularea de instrumente financiare inovative: **Sevilla, Iasi**)
- **Instruiri** la nivel **regional** (2018):
  - **Chestionar** online pentru identificarea nevoilor de instruire.
  - Program de **instruire** personalizat ce vizeaza consolidarea cunostintelor pentru :
    - elaborarea si adoptarea de (noi) PAEDC / PEE (3 ateliere);
    - Revizuirea / actualizarea PAED aprobate/depuse in cadrul Covenant of Mayors (3 ateliere)
    - elaborarea de instrumente financiare (2 ateliere)

Evaluarea nevoilor de consolidare a capacitatii

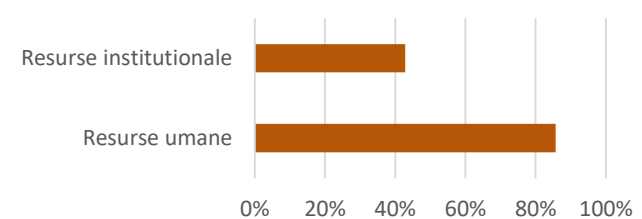

- Chestionarele colectate la nivelul Regiunii Nord-Est au aratat ca membrii GLE sunt interesati de cursuri de **instruire** pentru **resursele umane** (nivel **decizional**) in domeniul **energiei integrate** si a **solutiilor de finantare inovative** pentru investitii de acest gen.

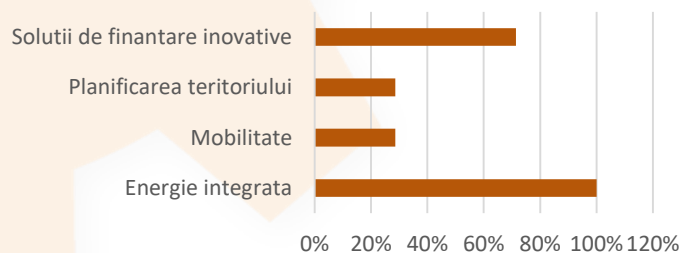
Ce capacitate trebuie imbunatatita?

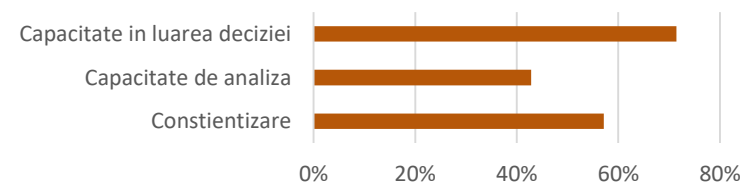
Pentru cine?

Ce domeniu ar trebui tratat?

Care ar trebui sa fie scopul interventiei?

EXISTING PROJECTS AND/OR MEASURES REALIZED					EXISTING (INTERNAL) STRUCTURES					INSTITUTIONAL SETTINGS (REGULATIONS/EXTERNAL)					TRAINING AND EDUCATION INITIATIVES					RESOURCES AVAILABILITY (HUMAN, FINANCIAL, NATURAL)				
Integrated Energy	Transport Mobility	Land Use Planning	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy	Integrated Energy2	Transport Mobility2	Land Use Planning2	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy2	Integrated Energy3	Transport Mobility3	Land Use Planning3	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy3	Integrated Energy4	Transport Mobility4	Land Use Planning4	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy4	Integrated Energy5	Transport Mobility5	Land Use Planning5	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy5
3	2	2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2
1	3	2	1	1	1	4	4	1	1	1	4	4	1	1	1	2	1	1	1	1	3	1	1	1
1	3	3	1	4	1	1	4	1	1	1	2	4	1	2	1	1	3	1	1	1	2	4	1	2
3	4	4	3	4	2	4	4	4	2	2	4	4	2	4	2	2	4	3	2	2	4	4	3	3
3	4	4	3	4	2	4	4	4	2	2	4	4	2	4	2	2	4	3	2	2	4	4	3	3
3	4	4	3	4	2	4	4	4	2	2	4	4	2	4	2	2	4	3	2	2	4	4	3	3
3	4	4	1	3	3	4	4	1	3	3	4	4	1	3	2	3	4	1	3	2	4	4	1	3

- Domeniile referitoare la transport (mobilitate) si la planificarea teritoriului par a fi surse de bune practici. Pentru acestea, exista departamente (structuri institutionale), care au proceduri definite si beneficiaza de alocari de resurse (atat umane, cat si financiare). Se manifesta o **nevoie de instruire pentru mobilitate**.
- Solutiile inovative de finantare apar ca un punct slab atat ca dezvoltare prin proiecte, cat si ca structura institutionala, instruire si alocare de resurse pentru acest tip de activitate. Nevoia este reprezentata de **definirea unui model de finantare** pentru care sa existe un cadru de implementare coerent si care sa beneficieze de specialisti instruiti si dedicati acestui tip de activitate.

EXISTING PROJECTS AND/OR MEASURES REALIZED					EXISTING (INTERNAL) STRUCTURES					INSTITUTIONAL SETTINGS (REGULATIONS/EXTERNAL)					TRAINING AND EDUCATION INITIATIVES					RESOURCES AVAILABILITY (HUMAN, FINANCIAL, NATURAL)				
Integrated Energy	Transport Mobility	Land Use Planning	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy	Integrated Energy2	Transport Mobility2	Land Use Planning2	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy2	Integrated Energy3	Transport Mobility3	Land Use Planning3	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy3	Integrated Energy4	Transport Mobility4	Land Use Planning4	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy4	Integrated Energy5	Transport Mobility5	Land Use Planning5	Innovative Financing Solutions	Sustainable Energy5
3	2	2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2
1	3	2	1	1	1	4	4	1	1	1	4	4	1	1	1	2	1	1	1	1	3	1	1	1
1	3	3	1	4	1	1	4	1	1	1	2	4	1	2	1	1	3	1	1	1	2	4	1	2
3	4	4	3	4	2	4	4	4	2	2	4	4	2	4	2	2	4	3	2	2	4	4	3	3
3	4	4	3	4	2	4	4	4	2	2	4	4	2	4	2	2	4	3	2	2	4	4	3	3
3	4	4	3	4	2	4	4	4	2	2	4	4	2	4	2	2	4	3	2	2	4	4	3	3
3	4	4	1	3	3	4	4	1	3	3	4	4	1	3	2	3	4	1	3	2	4	4	1	3

- Pentru domeniul energiei integrate se observa o neconcordanță privind proiectele implementate: acestea există, dar nu sunt sprijinite de departamente specializate, proceduri, instruirii sau resurse alocate. Acest lucru s-ar putea explica prin realitatea alocării de fonduri nerambursabile pentru acest domeniu, pentru care s-au depus și implementat proiecte punctuale (ad-hoc), dar pentru care nu s-a urmărit în mod coerent **asigurarea fondului** sau a durabilității: departamente, proceduri, strategii, asigurarea specialistilor sau a resurselor post-implementare. Pentru această situație apare **nevoia de construcție instituțională (departamente functionale și resurse dedicate)**.

Cauza si efect

EFECT

1. PAED/PAEDC/PIEE elaborate de putine localitati
2. **Manageri energetici angajati sporadic**
3. Investitii reduse in energie durabila
4. Transport ineficient energetic/mare consumator de energie/mare producator de emisii CO2
5. Dependenta de finantarile nerambursabile/fonduri guvernamentale/structurale/europene

CAUZA

1. Nivel scazut de constientizare
2. Lipsa specialistilor – echipe multidisciplinare
3. Lipsa finantarii/necorelarea alocarii fondurilor cu nevoile
4. Lipsa expertiza in definirea/identificarea de noi surse de finantare

BUNE PRACTICI EUROPENE

1. **VÄXJÖ – CEL MAI VERDE ORAȘ DIN EUROPA (TNS)**
2. **KLIMATKOMMUNERNA**
3. **INNSBRUCK-SINFONIA SMART CITIES**
4. **BOLZANO -SINFONIA SMART CITIES (TNS)**
5. **RHÔNALPÉNERGIE-ENVIRONNEMENT (TNS)**
6. **BLUE GATE ANTWERP**
7. **CLADIRI EXEMPLARE – RELANSAREA INOVARII (REGIUNEA BRUXELLES-CAPITALA – MINISTERUL MEDIULUI, ENERGIEI SI RENOVARII URBANE) (2007-2009)**
8. **PASSIVE HOUSE PLATFORM (PLATFORMA CASE PASIVE - REGIUNEA BRUXELLES-CAPITALA) (2007+)**
9. **ROLUL EXEMPLAR AL CLADIRILOR PUBLICE (REGIUNEA BRUXELLES-CAPITALA – GRUVERNUL REGIONAL) (2010+)**
10. **CLIMATE NEUTRAL CITY BY 2050 GENT (GENT – ORAS NEUTRU DIN PUNCT DE VEDERE AL CLIMEI PANA IN 2050) (2015+) (TNS+SV: 14.09.2017)**

BUNE PRACTICI EUROPENE

Lectiile invatate

- **Consensul politic, angajamentul si viziunea** sunt cei mai importanti factori de succes pentru cazurile vizate.
- Implicarea diferitilor **actori si discipline** au contribuit la succesul proiectelor si la generarea de **co-beneficii** (sociale, economice, de mediu)
- Etapa de **planificare** a fost cruciala pentru promotori. Au fost alocate **resurse** adecvate, pentru a asigura succesul viziunii/strategiei. Totusi, am putut intrezari o schimbare de paradigma: prioritate a avut **stabilirea viziunii**, nu **definirea masurilor**.
- Implicarea unui "**unusual suspect**" a fost benefica in unele cazuri (RISE - Bolzano, copiii - Ghent)

BUNE PRACTICI EUROPENE

Lectiile invatate

- Primariile/Localitatile mici pot deveni exemplare mai usor datorita dimensiunii, dar **resursele umane trebuie imbunatatite** (PAED Integrat in Bacau si OSER).
- **Comunicarea cu toate partile interesate** a fost cruciala si a asigurat o colaborare mai stransa, angajament si sprijin pentru masuri care vizau schimbarea comportamentului.
- **Bugetul** nu este neaparat un factor important, pentru ca am vazut proiecte de valoare mica cu impact mare (Ghent, Vaxjo, Agios Dimitros), dar si proiecte de investitii complexe, de valoare mai mare.

BUNE PRACTICI EUROPENE

Lectiile invatate

- Am aflat ca **masurile de adaptare** stau in puterea APL, in timp ce combaterea schimbarilor climatice depinde de angajamentul si consensul politic de nivel inalt (COP21). Adaptarea este si mai ieftina, de asemenea.
- In procesele de **co-creare**, interesele tuturor partilor implicate sunt “clusterizate” si devin obiective pentru viziunea comuna.
- Ca factor de succes: o **buna cunoastere a situatiei initiale**; astfel au putut inregistra, monitoriza si evalua progresul.

BUNE PRACTICI EUROPENE

Lectiile invatate

- **Masa critica** este importanta pentru proiecte/investitii, deoarece **ROI** poate fi negativ. **TOTUSI**, impactul economic, social si de mediu se masoara cu unitati de masura diferite, iar acestea ar trebui echilibrate pentru a reda realitatea. (OSER nu este rentabil, dar proiectele implementate sunt un succes pentru comunitatile reprezentate.)
- “Integrarea” necesita **viziune strategica si *leadership* inovativ** din partea factorilor politici si de decizie, iar aceste aptitudini trebuie consolidate.
- Politicile publice pot fi imbunatatite in fiecare caz.

P2P – Instrumente financiare

- Exista o varietate de IF disponibile, dar, avand in vedere ca **nu exista o solutie universal-valabila**, putem vedea oportunitati de inovare, in conformitate cu nevoile specifice ale teritoriului (sectorului) vizat:
  - Managerul de fond poate fi privat sau public, asociat sau individual, nu exista nicio restrictie in afara “**culorii locale**”;
  - Fondurile pot fi private, publice, europene, nationale sau locale.
- IF au un efect de levier economic mai ridicat decat granturile si sunt, prin urmare de dorit in economiile dezvoltate. Economii emergente par a fi mai atrase de schemele de grant si de fondurile combinate Public-Privat.
- **Exista o lipsa de specialisti atat in configurarea cat si pentru accesarea IF.**

Pasii urmatoari

Confirmarea / re-
confirmarea adeziunii
la CoM

Informatii
avantaje si
beneficii CoM

Derularea
programelor de
consolidare a
capacitatii

Certificarea
ME-L >> ANRE

Elaborarea PAEDC

Obtinerea
datelor pentru
BEI

Definirea viziunii
energetice&model de
IF

Formule viabile
si analize
pentru IF

www.empowering-project.eu

Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est
Str.Lt.Drăghescu nr.9, Piatra Neamț
Tel.0233218071/72
E-mail: adrnordest@adrnordest.ro
www.adrnordest.ro

ADR ®
Agenția pentru Dezvoltare Regională
N O R D - E S T